

MÄNTTÄ-VILPPULAN KAUPUNGINKIRJASTON TOIMINTAKERTOMUS 2023

Vuonna 2023 kirjastojen lainaukset ja käynnit lisääntyivät edellisvuoteen verrattuna. Lainoja oli yhteensä 140 571 ja käyntejä 57 962. Asukasta kohden lainoja kertyi yli 15,1 ja käyntejä 6,2 kertaa.

Kirjastoissa järjestettiin vuoden aikana 22 näyttelyä. Esillä oli mm. kuvataidetta, valokuvia, käsitöitä ja keräilykokoelmia. Kirjastot tarjoavat myös kouluille mahdollisuuden tuoda erilaisia oppilastöitä esille näyttelytiloihin.

Erilaisia tapahtumia kaikenikäisille oli 137, mm. luentoja, kirjailijavierailuita, konsertti, sarjakuvatyöpaja, satutunteja ja lukukoiratoimintaa. Kirjastohenkilöstö neuvoo lähes päivittäin asiakkaita erilaisissa digiasioissa ja lisäksi Mukanetti ry:n vertaisohjaajat opastavat digipulmissa. Kirjastojen tilaisuudet ovat kaikille avoimia matalan kynnyksen tapahtumia. Kirjastot osallistuvat yhteistyökumppaneiden kanssa myös paikallisen kulttuuriperinnön vaalimiseen. Esimerkiksi MOM-tapahtuman yhteydessä avattiin näyttely Mäntän ja Vilppulan nuorisomusiikin pioneerien toiminnasta.

TOIMIPISTEET, HENKILÖSTÖ JA AUKIOLOAJAT

Mänttä-Vilppulan kaupunginkirjastolla oli toimipiste Mäntässä, Vilppulassa ja Kolhossa. Vilppulan kirjaston lisäpalveluna toimiva omatoimiasiointi palveli asiakkaita vuoden jokaisena päivänä. Talouden tasapainottamisohjelman linjausten mukaan kaupunki luopui Pohjaslahden kirjaston ylläpidosta 1.1.2023.

Vuonna 2023 kirjastojen henkilöstöön kuului 7 kokoaikaista ja kaksi osa-aikaista työntekijää eli henkilötyövuosia oli yhteensä 7,62.

Kirjastojen asiakaspalvelu- ja omatoimiajat:

	Mänttä	Vilppula	Vla omatoimi	Kolho
ma	11-18	11-18	7-11 ja 18-19	
ti	11-18	13-16	7-13 ja 16-19	12-18
ke	9-16		7-19	10-16
to	11-18	11-18	7-11 ja 18-19	
pe	9-16	13-16	7-13 ja 16-19	10-12
la	11-14 (kesällä suljettu)		7-16	
su			7-16	

Vaihtuvia kirjakokoelmia oli terveyskeskuksen vuodeosastolla sekä Hopealinnan, Sarahovin ja Punatulkun palveluyksiköissä. Lisäksi kirjastolla oli muutama kotipalveluasiakas.

TILAT

Mäntän kirjastossa on kaksi varattavaa kokoushuonetta. Kolhon kirjastossa yhdistysten on mahdollista kokoontua myös aukioloaikojen ulkopuolella.

TALOUS

Kirjasto sai toimintatuloja 17 440 €, kuluja kertyi 614 770 € eli kate oli 597 330 €. Kirjasto- ja tietopalvelut kuuluvat lakisääteisiin peruspalveluihin, joihin kaupunki saa valtionavustusta.

KOKOELMAT JA HANKINNAT

Vuoden lopussa kokoelmiin kuului 106 589 teosta, joista kirjoja oli 91 555. Muuta aineistoa olivat mm. cd-, dvd- ja blu-ray –levyt, konsolipelit, kartat ja nuotit.

Aineistomäärärahat pienenivät edellisvuoteen verrattuna. Uutta aineistoa hankittiin 4 052 teosta. Kirjastoista poistettiin 1 876 teosta vanhentuneen asiasisällön tai muun syyn vuoksi.

Kirjastojen kokoelmat ja hankinnat vuonna 2023:

	kokoelmat	hankinnat
Mänttä	50 451	2 202
Vilppula	39 034	1 416
Kolho	17 104	434
Yhteensä	106 589	4 052

Kirjastoissa on sanoma- ja aikakauslehtiä sekä perinteisinä paperisina että e-lehtinä. Sanomalehtivuosikertoja tuli 30 ja aikakauslehtiä 82. Aikakauslehtiä voi lainata.

Kirjastoista oli lainattavissa myös frisbeegolf-kiekkoja, ukulele, lauta- ja palapelejä, ulkoliikuntavälineitä sekä ompelukone. Uutta ovat mm. lumikengät ja nokkakärky.

E-AINEISTO

Kirjastoilla on e-kirjoja, e-äänikirjoja ja Rockway-verkkoaineistoja soitonopiskeluun. Piki-kirjastot hankkivat e-kirjat yhdessä ja ne ovat lainattavissa Ellibsin e-kirjapalvelun kautta.

Vuonna 2023 Piki-kirjastot hankkivat Ellibsiin ja OverDriveen e-kirjoja 4 477 teosta. Suurin osa oli yhden vuoden lisenssejä.

Kirjaston tietokoneilta ja wlan-yhteyden kautta omilta laitteilta voi lukea ePress- ja eMagz -tietokantojen sanoma- ja aikakauslehtiä. ePressissä on yli 200 sanomalehteä ja myös pieniä paikallislehtiä ympäri Suomen. eMagz-tietokanta sisältää kotimaisia aikakaus- ja ammattilehtiä. Uutta olivat Prenaxin etäkäyttöiset e-lehdet.

Asiakkaiden käytössä oli myös elokuvien suoratoistopalvelu Kirjastokino.

KÄVIJÄT JA LAINAT

Kirjastokäynnit lisääntyivät edellisvuoteen verrattuna noin 4 300 käynnillä. Käyntejä kirjastoissa oli yhteensä 57 962. Myös lainaukset lisääntyivät noin 1600 teoksella ja niitä oli yhteensä 140 571. Asukasta kohden kirjastokäyntejä oli 6,2 ja lainoja 15,1. Kävijämäärät lisääntyivät kaikissa kirjastojen toimipisteissä, mutta erityisesti Vilppulan kirjastossa. Lainaluvut vähenivät hieman Mäntän ja Kolhon kirjastoissa, mutta lisääntyivät Vilppulan kirjastossa.

Lisäksi e-aineistojen laina- ja käyttökertoja oli 11 916.

Kirjastojen kävijämäärät ja prosenttiosuudet:

	2022	2023	%
Mänttä	31 939	33 516	58
Vilppula	17 780	20 283	35
Kolho	3 359	4 163	7
Pohjaslahti	455		
Yhteensä	53 620	57 962	100

Kirjastojen lainamäärät ja prosenttiosuudet:

	2022	2023	%
Mänttä	77 977	77 032	55
Vilppula	49 088	53 035	38
Kolho	10 762	10 504	7
Pohjaslahti	1 083		
Yhteensä	138 910	140 571	100

Jos asiakas ei löydä etsimäänsä teosta omasta kirjastosta, sen voi tilata kahden euron hintaan seutulainana muista Pirkanmaan Piki-kirjastoista. Seutulainoja saatiin 6 548 ja lähetettiin 6 840. Seutulainat kulkevat Piki-kuljetuspalvelun avulla. Jos aineistoa ei löytynyt Piki-kirjastoista, tilattiin kaukolainoja muista Suomen kirjastoista tai arkistoista.

Osan kirjastoasioinnista voi hoitaa Piki-verkkokirjastossa. Piki-verkkokirjastossa voi selata aineistoluettelo, uusia omia lainoja ja tehdä varauksia. Pikin graafinen ilme uusittiin.

KOULUYHTEISTYÖ

Mänttä-Vilppulan peruskoulujen ja kirjaston yhteistyöohjelma on kirjattu virallisiin opetussuunnitelmiin.

Kirjasto tarjoaa mm. tiedonhaun opastusta ja kirjavinkkausta. Kirjasto on kehittänyt myös toiminnallisia oppimismenetelmiä kuten esimerkiksi pakohuonetyyppisen mysteeriarkun. Erilaisia käyttäjäkoulutuksia annettiin vuoden aikana 18 kertaa. Esikoululaisten, perus- ja toisen asteen koululaisten lisäksi opastusta ja ohjelmaa järjestettiin myös muille ryhmille. Koululaisia innostetaan kirjojen pariin mm. lukudiplomein.

Piki-kirjastoilla on Kirjatti-mobiilisovellus alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä yhteisten lukuhetkien tukemiseen.

Koulujen kirjalainat kulkevat kirjakasseissa

LAITTEET

Kirjastot tarjoavat asiakkaille mahdollisuuden tietokoneen käyttöön ja opastavat tarvittaessa verkkoasioinnissa.

- tietokoneita asiakaskäyttöön Mäntän kirjastossa 3, Vilppulassa 2 ja Kolhossa 1

- Mäntässä digitointi- ja editointilaitteilla mahdollisuus itsepalveluna digitoida valokuvia, dioja, negatiiveja, C- ja VHS-kasetteja sekä LP-levyjä
- wlan-yhteys Mäntässä, Vilppulassa ja Kolhossa
- sukututkijoille mikrokortin ja mikrofilmien lukulaitteet Mäntässä
- Mäntässä lahjoitusvaroin ostettu ompelukone
- e-lehtien lukuun 2 tablettia Mäntässä, kannettava tietokone Vilppulassa
- PS 4- ja WiiU –konsolit ja VR-lasit
- Mäntän kirjastossa piano asiakkaiden käytössä torstain tunnelmatunneilla

TILAISUUDET JA NÄYTTELYT

Vuoden 2023 aikana kirjastoissa oli yhteensä 22 näyttelyä ja 137 tapahtumaa. Kirjastojen yhteistyökumppaneita olivat mm. Autere- ja Merikanto-opistot, Keurusselän seudun sukututkijat ja POEM ry. Kirjastot olivat mukana myös mm. Pirkanmaan lastenkulttuuriviikko Pirkkasissa, Mää oon Mänttystä – tapahtumassa ja Joulukadun avajaisissa.

Mäntän kirjastossa toimii Taidelainaamo yhteistyössä Mäntän taideseuran kanssa.

Mäntän kirjaston tilaisuudet:

Kimmo Ohtonen

Kansallispukujen tuuletus

- Opetuksen alkuvaiheet Ruovedellä; Seppo Saarisen luento; yhteistyössä Keurusselän seudun sukututkijat
- Kirjailijavieraana Lotta Saahko; yhteistyössä Autere-opisto
- Wordpress-ohjelman esittely; Jorma Sillanpään luento; yhteistyössä Keurusselän seudun sukututkijat
- Kasvokkain-näyttelyn avajaiset; yhteistyössä Tehy
- Rohkea pappi kahden tulen välissä; Kimmo Huillan luento; yhteistyössä Keurusselän seudun sukututkijat
- Kirjailijavieraana Christian Rönnecka; yhteistyössä Autere-opisto
- Kirjailijavieraana Aino Hagner
- Sarjakuvakeskuksen sarjakuvatyöpaja
- Tahdinlyöjät-näyttelyn avajaiset; yhteistyössä Arto Huhtinen ja Esko Hakanen
- Kirjailijavieraana Ilkka Pirinen

- Kirjailijavieraana Paula Noronen; yhteistyössä POEM ry
- Kirjailijavieraana Reetta Huttunen; yhteistyössä Autere-opisto
- Markku Liljeström – metallin mies; luento yhteistyössä Keurusselän seudun sukututkijat
- Pohjaslahden myllyt; Ritva Maijon luento yhteistyössä Keurusselän seudun sukututkijat
- Kirjailijavieraana Kimmo Ohtonen; yhteistyössä Autere-opisto
- Sellainen ol Viipuri; Arja ja Seppo Saarisen luento; yhteistyössä Keurusselän seudun sukututkijat
- Otso ja soiton salaisuus; Merikanto-opiston juniorijouset
- Kirjailijavieraana Arto Juurakko
- Kirjailijavieraana Kari Savolainen
- Kirjailijavieraana Aleksanteri Kovalainen; yhteistyössä Operaatio Pirkanmaa
- Lukukoira Jooa 7 kertaa
- Satutuokio 4 kertaa
- ATK-seniorit Mukanetti ry:n digiopastukset 9 kertaa
- Lukupiiri 9 kertaa
- Hyvinvointikoordinaattorin vastaanotto 3 kertaa

Mäntän kirjaston näyttelyt:

- Kiekkopoikia järvenjäältä – kuvia ja tarinoita jääkiekosta; yhteistyössä Arto Huhtinen ja Esko Hakanen
- Kasvokkain – tarinoita ihmisen ja työn arvosta; Meeri Koutaniemi ja Tehy; 13.-31.3.
- Sekametelisarjakuva - sarjakuvia konkareilta; Sarjakuvakeskuksen näyttely; 5.4.-30.5.
- Runoratsulla ja Elämänkaarella; matkaoppaana Sirpa Annikki Nieminen; Sana- ja kuvasatoa Autere-opiston lukuvuodelta 2022-2023
- Tahdinlyöjät – Mäntän ja Vilppulan nuorisomusiikin pioneirit; 4.7.-31.8.
- Liikkeellä luonnossa kameran kanssa; Anne ja Hannu Nuutisen valokuvia; 4.-30.9.
- Lapsen maisemat; Inari Tapion valokuvia; 5.10.-30.11.
- Ekokumppaneiden kiertotalous –näyttely marraskuussa
- Kuvia ja valokuvia; Elli Tomperi ja Riitta Vänskä; 9.-30.12.

Vilppulan kirjaston tilaisuudet:

Lukukoira Usva

Tuulikki Havuston näyttelyn avajaiset

- Tuulikki Havuston runoja; Vilpun-päivän etkot; yhteistyössä Vilppula-seura
- Lukukoira 9 kertaa
- Satutuokio 6 kertaa
- ATK-seniorit Mukanetti ry:n digiopastukset 7 kertaa
- Hyvinvointikoordinaattorin vastaanotto
- Osallistuminen vanhusten viikon tilaisuuteen Urheilutalolla ja Tervetuloa kuntalaiseksi –tilaisuuteen Punatulkussa

Vilppulan kirjaston näyttelyt:

- Runomaailmoja; Vilppulankosken koulun 5A-luokan miniatyyrinäyttely
- Matkakertomus; Tuulikki Havuston taidetta ja käsitöitä; yhteistyössä Vilppula-seura
- Kirsti Kirjavaisen lähetystyövuodet Nepalissa 1977-2013
- Koukussa kutimiin: neulänäyttely
- Runoratsulla ja elämänkaarella; matkaoppaana Sirpa Annikki Nieminen; sana- ja kuvasatoa Autere-opiston lukuvuodelta 2022-2023
- Kuvia ja valokuvia; Elli Tomperi ja Riitta Vänskä
- Legosta on moneksi; Martti Pihlaisen, Päivi Tammisen ja Sakari Sievälän legorakennelmia
- Vilppula-seura 60 vuotta; Perustajajäsen Leo Hongon taidetta

Kolhon kirjaston tilaisuudet:

- Kirjailijavieraana Heidi Köngäs ja haastattelija Maarit Turtiainen
- Tarinat talteen – tarinakokoontuminen; muisteloja Kolhosta
- Lukukoira Usva 5 kertaa
- Satutuokio 6 kertaa
- Neulemeeting 16 kertaa
- Hyvinvointikoordinaattorin ja terveydenhoitajan vastaanotto

Kolhon kirjaston näyttelyt:

- Marjaliisa Pitkärannan kirjoja, kortteja ja kuvituksia
- Nepal-näyttely Kirsti Kirjavaisen kokoelmista
- Muistoja Tuomilehdosta
- Marjaliisa Pitkärannan joulunäyttely

Kirjastot osallistuivat myös valtakunnallisiin kampanjoihin, kuten esim. Mitä lukis –kesän lukukampanja nuorille sekä Suomen luonnonsuojeluliiton Luonto lainassa.

